

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність _____
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____

галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____

спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» _____

_____ 073 «Менеджмент» _____
(шифр, назва спеціальності)

освітня програма _____ «Фінанси, банківська справа та страхування» _____

_____ «Управління фінансово-економічною безпекою» _____

_____ «Публічні фінанси» _____
(шифр, назва)

спеціалізація _____

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

факультет _____ економічний _____

2019-2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

«27» серпня 2019 року, протокол № 7

Розробник програми: Жукова Л. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

_____ (Глущенко В.В.) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету _____

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (Свтушенко В.А.) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» складена відповідно до освітньо-професійних програм: «Фінанси, банківська справа та страхування», «Управління фінансово-економічною безпекою», «Публічні фінанси» підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» є формування у студентів знань та вмінь в області організації створення та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності, вивчення студентами найбільш загальних понять про суть інтелектуальної власності в цілому та конкретні відомості і рекомендації з виконання окремих видів патентної діяльності, ознайомлення студентів з конкретними положеннями права інтелектуальної власності, поглиблення наукових і практичних правових знань загальної теорії договірного права у сфері права інтелектуальної власності, вироблення навичок юридичного аналізу, узагальнення, вирішення і прогнозування різних правових ситуацій та застосування здобутих знань на практиці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення особливостей правового регулювання інтелектуальної власності;
- ознайомлення з основними правами та обов'язками творців об'єктів права інтелектуальної власності;
- визначення об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності;
- ознайомлення з особливостями правової охорони, шляхами комерціалізації та захисту права на об'єкти інтелектуальної власності;
- дослідження механізму регулювання договірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності;
- вивчення змісту правових документів щодо реалізації та захисту права інтелектуальної власності;
- визначення характеру порушення прав інтелектуальної власності;
- ознайомлення з основами договірних відносин у сфері інтелектуальної власності та вміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Денна форма навчання

Заочна форма навчання

1.3. Кількість кредитів – 3

Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
9 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
9 год.	-
Самостійна робота	
72 год.	82 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійних програм студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- вміти аналізувати та застосовувати спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання у сфері права інтелектуальної власності;
- набути знання щодо особливостей правової охорони, шляхів комерціалізації та захисту права на об'єкти інтелектуальної власності;
- регулювати договірні правовідносини у сфері інтелектуальної власності;
- вміти аналізувати зміст правових документів щодо реалізації і захисту права інтелектуальної власності;
- вміти давати оцінку характеру порушення прав інтелектуальної власності;
- володіти основами договірних відносин у сфері інтелектуальної власності;

- застосовувати чинне законодавство, яке регулює відносини в сфері авторського права та суміжних прав, права промислової власності та аналізувати його недоліки;
- вирішувати правові ситуації в сфері інтелектуальної власності;
- складати правові документи з метою реалізації права інтелектуальної власності та їх захисту;
- вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні положення інтелектуальної власності

Тема 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності

Поняття права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Класифікація об'єктів та суб'єктів права інтелектуальної власності.

Система законодавства України про інтелектуальну власність. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності.

Місце і роль інтелектуальної власності в соціально-економічному розвитку держави. Державна система правової охорони інтелектуальної власності. Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Міжнародна система інтелектуальної власності. Договори про захист інтелектуальної власності.

Тема 2. Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності

Мета правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. Принципи правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

Суть охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Поняття «правова охорона» і «правовий захист».

Система інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.

Структура національної системи охорони інтелектуальної власності.

Розділ 2. Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності

Тема 3. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки

Особливості правової охорони винаходів (корисних моделей) та промислових зразків.

Поняття службових винаходів. Право попереднього користування на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Оформлення і подача заявки на винахід (корисну модель) в Україні. Оформлення і подача заявки на промисловий зразок в Україні.

Міжнародна охорона винаходів (корисних моделей), промислових зразків.

Тема 4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Особливості набуття прав на сорти рослин, породи тварин.

Охорона топології інтегральних мікросхем.

Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Право на використання комерційної таємниці. Механізм визначення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Порядок оформлення Положення про комерційну таємницю. Інформація, що не може бути визначена підприємством комерційною таємницею.

Відповідальність за незаконні дії щодо комерційної таємниці підприємства. Адміністративна відповідальність. Відповідальність за схилення до розголошення комерційної таємниці. Неправомірне використання комерційної таємниці.

Охорона прав на наукові відкриття.

Особливості охорони раціоналізаторських пропозицій.

Тема 5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав

Основні поняття авторського права. Види об'єктів авторського права. Правове регулювання правовідносин у сфері авторського права.

Державна реєстрація авторського права на твір.

Використання та вільне використання об'єктів авторського права. Колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права.

Основні поняття та види об'єктів суміжних прав.

Термін дії майнових прав на об'єкти авторського та суміжного права.

Особливості охорони комп'ютерних програм.

Розділ 3. Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності

Тема 6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності

Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності. Види комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Способи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Особливості комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Учасники процесу комерціалізації.

Комерціалізація результатів інтелектуальної діяльності.

Види ризиків при комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Ліцензійна форма торгівлі при розпорядженні правами. Ліцензійні договори. Ціна ліцензії.

Договір комерційної концесії (франчайзинг).

Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності та недобросовісна конкуренція

Способи порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Попередження та недопущення порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Форми та способи захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Недобросовісна конкуренція як спосіб порушення права інтелектуальної власності. Види недобросовісної конкуренції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усь- ого	у тому числі				Усь- ого	у тому числі			
		лекції	семінари	інд.	ср.		лекції	семінари	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Загальні положення інтелектуальної власності										
Тема 1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності	8	1	1	-	6	8	1	-	-	7
Тема 2. Охорона права на об'єкти інтелектуальної власності	10	1	1	-	8	10	1	-	-	9
Разом за розділом 1	18	2	2	-	14	18	2	-	-	16
Розділ 2. Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності										
Тема 3. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки	16	2	2	-	12	16	1	-	-	15
Тема 4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	18	1	2	-	15	18	1	-	-	17
Тема 5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав	14	2	1	-	11	14	1	-	-	13
Разом за розділом 2	48	5	5	-	38	48	3	-	-	45
Розділ 3. Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності										

Тема 6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	12	1	1	-	10	12	1	-	-	11
Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності та недобросовісна конкуренція	12	1	1	-	10	12	2	-	-	10
Разом за розділом 3	24	2	2	-	20	24	3	-	-	21
Усього годин	90	9	9	-	72	90	8	-	-	82

4. Теми семінарських занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Розвиток теорій права інтелектуальної власності. Історія правового регулювання відносин інтелектуальної власності.	1
2	Державна політика у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності. Етапи створення державної системи правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні.	1
3	Система права інтелектуальної власності у працях провідних вітчизняних та закордонних науковців.	1
4	Етапи розвитку авторського права. Історія виникнення та розвитку суміжних прав.	1
5	Еволюція правового регулювання суміжних прав в контексті викликів глобалізації та європейської інтеграції України.	1
6	Види порушень авторського права і суміжних прав за законодавством України. Засоби захисту та охорони авторських і суміжних прав.	1
7	Тенденції розвитку законодавства України у сфері права промислової власності. Етапи розвитку права промислової власності.	1
8	Досвід зарубіжних країн у сфері захисту прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.	1
9	Міжнародні договори у сфері права промислової власності. Спадкування майнових прав інтелектуальної власності.	1
<i>Усього</i>		9

5. Завдання для самостійної роботи

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Дайте визначення поняттю «власність». Види форм власності в Україні.	2	2
2	Сутність та значення інтелектуальної власності.	1	2
3	Що є об'єктом права інтелектуальної власності?	2	2
4	Хто є суб'єктами права інтелектуальної власності?	3	3
5	У чому полягає роль патентної документації?	3	2
6	Характеристика державної системи правової охорони інтелектуальної власності.	2	3
7	Назвіть основні завдання Державної служби з питань інтелектуальної власності.	2	3
8	Дослідити діяльність основних організацій, які підпорядковані Державній службі з питань інтелектуальної власності.	2	3
9	Назвіть основні кодекси України, які містять норми щодо права інтелектуальної власності	1	3
10	Дайте визначення поняттю «Винахід» та назвіть об'єкти винаходу.	1	3
11	Дайте визначення поняттю «Корисна модель» та вкажіть умови патентоздатності корисної моделі. Назвіть об'єкти корисної моделі.	2	2
12	Назвіть об'єкти промислового зразка. Охарактеризуйте експертизу заявки на промисловий зразок.	2	3
13	Охарактеризуйте основні складові економіки інтелектуальної власності.	2	3
14	Охарактеризуйте класифікацію видів інтелектуального капіталу.	3	3
15	Охарактеризуйте основні підходи щодо оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.	3	3
16	На підставі яких видів договорів здійснюється розпорядження майновими правами інтелектуальної власності?	4	4
17	Охарактеризуйте систему захисту прав інтелектуальної власності.	3	3
18	Назвіть основні форми та способи захисту прав інтелектуальної власності.	4	2
19	Охарактеризуйте значення антимонопольного законодавства у сфері прав інтелектуальної власності.	3	3
20	Які дії визнаються порушенням права на об'єкти промислової власності?	3	3

21	Які дії визнаються порушенням авторського права і суміжних прав?	2	3
22	Назвіть категорії спорів щодо порушення права інтелектуальної власності.	2	3
23	Надати характеристику юрисдикційної форми захисту права інтелектуальної власності.	3	3
24	У чому полягає неюрисдикційна форма захисту права інтелектуальної власності?	3	2
25	У чому полягає адміністративний порядок захисту права інтелектуальної власності?	2	2
26	Які існують типові види адміністративних стягнень за порушення права інтелектуальної власності?	2	3
27	У чому полягає цивільно-правовий спосіб захисту права інтелектуальної власності?	2	2
28	Коли настає кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності?	2	3
29	Який максимальний розмір штрафу за порушення права інтелектуальної власності може бути визначений у рамках кримінальної відповідальності?	3	3
30	Який максимальний термін позбавлення волі, передбачений законодавством України за порушення права інтелектуальної власності?	3	3
Усього		72	82

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням для студентів при вивченні навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» є підготовка рефератів.

Темі рефератів

1. Поняття інтелектуальної власності. Виникнення, становлення та розвиток.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Система правової охорони інтелектуальної власності.
5. Поняття, предмет, задачі та джерела авторського права.
6. Об'єкти авторського права.
7. Співавторство, службові твори та особисті немайнові права авторів.
8. Майнові права авторів.
9. Вільне використання творів.
10. Характеристика, зміст авторського договору.
11. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
12. Припинення авторського договору.
13. Права виконавців, виробників фонограм, відеограм, організацій ефірного та кабельного мовлення (суміжні права).

14. Строк дії та охорона суміжних прав. Вільне використання об'єктів суміжних прав.
15. Способи захисту авторських і суміжних прав.
16. Охорона комп'ютерних програм, баз даних та технологій інтегральних мікросхем на національному та міжнародному рівнях.
17. Винахід як об'єкт патентного права. Критерії патентоспроможності.
18. Характеристика об'єктів винаходів. Види винаходів та їх правове значення.
19. Корисна модель як об'єкт патентного права.
20. Промисловий зразок як об'єкт патентного права.
21. Суб'єкти права промислової власності.
22. Оформлення патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
23. Поняття і види патенту. Строк дії патенту.
24. Характеристика основних особистих та майнових прав автора та патентовласників. Способи захисту їх прав.
25. Наукове відкриття. Поняття, ознаки та джерела раціоналізаторської пропозиції.
26. Право на раціоналізаторську пропозицію. Захист прав на раціоналізаторську пропозицію.
27. Значення та зміст науково-технічної інформації. Відповідальність за порушення законодавства України про науково-технічну інформацію.
28. Особливості та ознаки службової та комерційної таємниці. Права та захист суб'єктів службової та комерційної таємниці.
29. Поняття та зміст права на комерційне найменування. Захист права на комерційне найменування.
30. Поняття, ознаки і види знаків для товарів та послуг і найменувань місць походження товару.
31. Суб'єкти права на знак для товарів та послуг і найменування місць походження товару.
32. Набуття та захист прав на знаки для товарів та послуг походження товару.
33. Поняття недобросовісної конкуренції та її правове регулювання в Україні та за кордоном.
34. Права та обов'язки сторін ліцензійного договору. Строк дії ліцензійного договору та правові наслідки припинення його дії.
35. Договір на використання комп'ютерних програм та баз даних: поняття та сфера застосування.
36. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності: поняття, сфера застосування, правове регулювання та види.
37. Міжнародно-правова охорона суб'єктів інтелектуальної власності.
38. Форми захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності та характеристика видів недобросовісної конкуренції.

7. Методи контролю

Методами контролю є:

- тестування;
- оцінка усної розгорнутої відповіді на питання;
- співбесіда;
- оцінка письмової відповіді на питання;
- виконання комбінованих завдань тощо.

Підсумковий контроль – письмовий залік.

8. Схема нарахування балів

Підсумковий семестровий контроль при проведенні заліку:

Поточний контроль та самостійна робота		Письмова залікова робота	Сума
Розділ 1 та Розділ 2 (теми 1-5)	Розділ 3 (теми 6-7)	60 балів	100 балів
30 балів	10 балів		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	чотирьохрівнева	дворівнева
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Понікаров В. Д., Єрмоленко О. О., Медведєв І. А. Авторські права та інтелектуальна власність. Підручник. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2008. 304 с.
2. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник. К. : «Інститут інтелектуальної власності і права», 2005. 108 с.

3. Підпригора О. А., Підпригора О. О. Право інтелектуальної власності. К. : Юрінком Інтер, 1998. 336 с.
4. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність : абетка / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. К. : ТОВ «Альфа-ПіК», 2004. 56 с.
5. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності : навч. посібник. К. : Юрінком Інтер, 2004. 512 с.

Допоміжна література

1. Крайнев П. П., Роботягова Л. І., Дятлик І. І. Патентування винаходів в Україні / за ред. П. П. Крайнева. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 340 с.
2. Демченко Т. С. Охорона товарних знаків. К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 184 с.
3. Цибулев П. Н. Оценка интеллектуальной собственности : учебн. пособие К. : Институт интел. собств. и права, 2005. 196 с.
4. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність : абетка / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. К. : ТОВ «Альфа-ПіК», 2004. 56 с.
5. Жаров В. О. Захист права інтелектуальної власності. К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2004. 64 с.
6. Добриніна Г. П., Пархоменко В. Д. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2004. 96 с.
7. Бондаренко С. В. Авторське право і суміжні права : навч. посібник. К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2004. 260 с.
8. Законодавство України про інтелектуальну власність. Тематична збірка у 3-х томах: том 2. Нормативно-правові акти органів виконавчої влади України з питань інтелектуальної власності / Упорядники П. М. Цибульов, А. М. Горнісевич, С. М. Болелій. К. : Інститут інтелектуальної власності і права. 2004. 404 с.